

Nagyvárad Estilap

Szerkesztőség:
Károly herceg-utca 6. sz.

Szerkesztésért felelős:
MARTON MANÓ
főszerkesztő

X. évfolyam
17. szám

Kiadóhivatal:
HEGEDÜS HIRLAPIRODA
Bul. Reg. Ferdinand

Oradea—Nagyvárad
Szombat, 1928. január 21.

Kilencvenhárom tisztviselő sorsa

Lehet-e szó azonnali elbocsátásról — Az 1924-es vizsga iratainak titka

Döntöttek hát a városi tisztviselők sorsa felett, akik ebben a pillanatban a bizonytalanságtól remegve és kétségbeesve várják a legközelebbi jövőt. A tisztviselőkkel szemben mindenki a legnagyobb részvétellel viseltetik és mindenki őszintén reméli, hogy az utolsó pillanatban mégis kedvező fordulat áll be helyzetükben.

A magunk részéről azonban még a tisztviselők sorsánál is aggasztóbbnak látjuk a város közigazgatásának jövőjét, ha ez elbocsátásokra tényleg sor kerül. Ilyen tömeges tisztviselői elbocsátás a legnagyobb megrázkódtatást jelentené a város ügyeinek intézésében. A városházán a szó szoros értelmében meg fog állani a munka, az ügyek felhalmozódnak és egy olyan zürzavar keletkezhetik, amelyet nem is tudjuk elképzeini, hogyan fognak ismét rendbehozni.

E mellett teljesen igazságtalan is az intézkedés, mert a tisztviselők 1924-ben, amikor a törvény a vizsgát elrendelte, már teljes sikerrel levizsgáltak és senki sem számított közülük arra, hogy három esztendő múlva egy újabb váratlan és sokkal szigorúbb nyelvvizsgának kell magukat alávetniük.

A városházán ma reggel izgatott csoportokban beszéltek mindenütt a tisztviselők elbocsátásáról. Nincs senki sem, aki csak némi reményt is tudna önteni ezekbe a kétségbeesett emberekbe. Egy Gergely dr. polgármester még mindig ágybanfekvő beteg. — Megpróbáltuk, hogy telefonon beszéljünk vele, de ez nem sikerült.

A legnagyobb bizonytalanság közepette, némi vigasztalás csupán a közigazgatási törvénynek a köztisztviselőkre vonatkozó 31-ik szakasza szolgál, amelynek alapján nálunk meghúzták a lélekharangot.

Az idézett törvény szövege a következő:

- A köztisztviselő köteles ismerni az állam nyelvét.
- Azokat a tisztviselőket, akik a regulament közzétételének időpontjában szolgálatban vannak, az 1924. év folyamán — egyes miniszteri in-

tézkedések alapján — vizsgára bocsájtják az államnyelv ismeretéből. Akiknek sikerül a vizsga, hivatalban maradnak, azokat pedig, akiknél nem sikerült, eltávolítják.

— A volt tisztviselőknak, akiket abból az okból távolítottak el, mert nem ismerték az állam nyelvét, joguk van a vizsgán jelentkezni és ha az sikerül, az üresedő állásokba újból kinevezhetők.

Ebben a szakaszban tehát szó sincs arról, hogy a tisztviselők, — akik 1924-ben megtartott vizsgán már résztvettek, újabb vizsgára kötelezhetők.

Az akkori nyelvvizsga eredményét nem hirdették ki. Az

arra vonatkozó összes akták állítólag elvesztek.

Most pedig egy újabb nyelvvizsga alapján hoztak ilyen súlyos és marasztaló ítéletet.

Egyesek szerint ez képtelenség. Ennél a legutóbbi, 1927 október hó folyamán megtartott nyelvvizsgánál súlyos formai hibák történtek,

tehát ez érvénytelen kell, hogy legyen.

Különböznék is elbocsátási köztisztviselőt

csakis fegyelmi uton, az állandó választmány határozata alapján lehet.

Jelen esetben is elsősorban a fegyelmi bizottságnak kell összeülnie és ennek határozata alapján az állandó választmánynak dönteni.

Igen sokan vannak a tisztviselők között olyanok is, akik betegség vagy más címen az októberi vizsgán nem jelenhettek meg, és azon részt sem vettek. Ezek is megkapták az elbocsátást jelző levelet, de ugylátszik, a polgármesteri hivatal ezt a hibát jóvá akarja tenni és ma felhívta ezeket a tisztviselőket, hogy forduljanak kérvénnyel a polgármesterhez és követeljék abban, hogy bocsássák őket újabb nyelvvizsgára.

A polgármesteri hivatalban nyert impresszióink szerint azonnali tömeges elbocsátásról jelen pillanatban még nincs szó, az csak esetleg hónapok múlva következhetnék be, de egyes kijelentések szerint az sem lehetetlen, hogy időközben egy felsőbb helyről jövő intézkedéssel az egész vizsga eredményét meglogják semmisíteni. A kisebbségi lakosság nyugalma és a konszolidáció érdekében kívánatos is volna ilyen intézkedés.

A nagyváradai gázgyárat likvidálja a pénzügyminiszterium

Valósággal történelmi nevezetessége volt annak, hogy évtizedekkel ezelőtt Nagyváradon bevezették a gázvilágítást. Az augsburgi német légszergyár a „Vereinigte Gasswerke“ a régi magyar városok között elsőnek nálunk kísérletezett a tudomány legújabb vívmányával. Óriási költséggel fektették le a gázcsőhálózatot, amely elterjedt az akkori Nagyvárad egész területén. Egymásután siettek a magánosok a gázvilágítást bevezetni és nagyon sok kisebb-nagyobb ipartelep megalapítása fűződik ahhoz a történelmi dátumhoz, amikor a gázgyár megkezdte az üzemét Nagyváradon.

Azonban csak egy-két évtizedig tartott a dicsőség. Jött a villany, amely kiszorította a világítógázt és ezután egészen a háború végéig csak mint ipari energiának és fűtőeszköznek volt szerepe nálunk a világítógáznak.

Kétségtelen, hogy ilyen minőségben is nagyon jelentős működést fejtett ki. Modern nagyváros még most sem képzelhető el gázgyár nélkül, a mely sok drága energia forrást helyettesít és a szegény emberek legolcsóbb és legbiztosabb fűtőanyaga, amelyet

különösen a főzésnél lehet előnyösen felhasználni.

A nagyváradai gázgyár 1917 közepéig működött zavartalanul.

Ekkor bekövetkezett azonban a szénválság és nagyon sok iparüzemmel együtt a nagyváradai gázgyár sem tudta tovább folytatni működését.

Megállították a gépeket, de még akkor senki sem gondolt arra, hogy ez a nagyváradai gázgyár végleges halálát jeleníti.

Majd következett a békekötés, amely felhatalmazást adott az államnak, hogy az ellenséges javakat hadi kártalanítás fejében lefoglalja. A nagyváradai gázgyár, — amint emléveük, egy augsburgi német társaság tulajdona, a lefoglalás tehát erre az ipartelepre is kiterjedt. Kormánybizlost neveztek ki, aki a zárlatot toganatosította és az amúgy sem működő gázgyár értékeit leltárba vette.

Két-három esztendővel ezelőtt, amikor még konjunktúra volt, a Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókjának égisze alatt alakult is volt egy hatalmas részvénytársaság, amelynek feladata lett volna a gyárat a zárlat alól megváltani és ismét üzembe helyezni.

A szakértők akkor megszerülték a gyár berendezését és azt tapasztalták, hogy

a gázgyár teljesen használhatatlan.

A hosszú évtizedekkel ezelőtt lefektetett csövek ugyanis a szünetelés ideje alatt

teljesen megrozsdásodtak, úgy hogy gondolni sem lehetett többé a gázgyár üzembehelyezésére.

Az új nagyváradai légszergyári részvénytársaság alakulása tehát félbemaradt.

A hivatalos lap tegnapi száma azonban újból felvetette a gázgyár ügyét. A pénzügyminiszter ugyanis rendeletet adott ki az összes volt ellenséges államok lefoglalt javainak értékesítésére. Ezek között szerepel a nagyváradai gázgyár is, amelynek likvidálását szintén elrendelte. Miképpen fog megtörténni ez a likvidálás, azt senki sem tudja. Bizonyos, hogy

a mai állapotában nem akad vevő a gázgyárra

és még a gyár igen értékes ingatlanait sem lehet megfelelő módon áruba bocsátani. Várni kell tehát, ameddig a konjunktúra megváltozik és

akkor Nagyvárad városának kötelessége lesz a gázgyárat megvenni.

Ki kell cserélni a hálózatot, már csak azért is, mert a mai villamosmű a további megterheléseket úgy sem bírja és Nagyvárad ipari fejlődésére meg szűkíti szempontból a kisemberek érdekében, minden körülmények között előnyös lehet egy modernül felszerelt és kiépített gázgyár.

Siessen
a Musicában jegyet váltani
Hatsue Yuasahoz

Idegen állampolgárok jelentkezése

Mindazok az idegen állampolgárok, akik utlevelüket és tartózkodási engedélyüket az állambiztonsági felügyeletség-nél, vagy a helyi munkügyi inspektorátusnál letétbe helyezték azért, hogy 1927 május és június folyamán meghosszabbítsák itt tartózkodásukat és akik máig sem jelentkeztek azok átvétele végett, felhívják, hogy haladéktalanul jelentkezzenek, mert azokat, akik ez alkalommal sem jelentkeznek, beidézik és ellenkező esetben elővezetik, a törvények értelmében megbüntetik és a határon túra küldik.

A jelentkezés hétköznaponként reggel 9-től 1-ig történhet, kivéve keddet és pénteket, amikor délután is lehet jelentkezni.
A sziguranca helyi subinspectorat generalja.

A sziguranca helyi subinspectorat generalja felhívja Kállai Sándor urat, és Katz Viola kisasszonyt, hogy saját érdekükben haladéktalanul jelentkezzenek.

Ugyanakkor jelentkezzenek, szintén ez intézménynél, a Nagyváradon 1895-ben született és most a csehszlovákiai Bratislavában (Pozsony) lakó Rosinger József szülel, hogy felvilágosítást adjanak fiukról, aki kérte a minisztériumot, hogy a nagyváradai primária állampolgári listájára felveszék.

Harry Piel - A nagy circus

Vas- és rézbutorok nagy választékban KUN vaskereskedőnél

Hétszáz frankért megölt két embert egy elmebeteg párisi diák

Néhány hónappal ezelőtt Párisban borzalmas és rejtélyes kettős gyilkosság hozta izgalomba a francia főváros népét.
Egy fiatalember egy autótaxira

Vasárnap este 9 és fél órákor
a Filmpalace nagytermében

Hatsue Yuasa

lélt fel az egyik pályaudvaron és a sofőrnek azt az utasítást adta, hogy Lisieux felé hajtson.

Az országúton azonban egészen váratlanul revolvert rántott elő az ismeretlen és a sofőrt lelötte.

Az autóról és el-tűnt. Órák múlva találták meg a járőrök a gazdátlan autót az országúton a sofőr véres holttestével.

A rendőrség a legszélesebbkörű nyomozást indította meg, de teljesen eredménytelenül. Néhány héttel később azonban a Cherbourg-párisi express első osztályában szintén megrázó gyilkosság történt.

Az egyik első osztályú ülésben Sauvaille ezredes véres holttestét találták meg.

Az ezredes fontos katonai misszió ügyeiben tartózkodott Cherbourgban és akit Párisban segédtszolgálat és több előkelő katonai személyiség várt a pályaudvaron.

Ez alkalommal nem sokáig kellett várni a tettes kinyomozására. A vasútvonal mentén ugyanis egy paraszt egy ismeretlen fiatalembert fedezett fel, aki eszméletlenül és összetört tagokkal feküdt a pályatest közelében. Azonnal megállapították róla, hogy Polkainnak hívják és egy párisi műépítész segédje. Amikor eszméletre tért, bevallotta, hogy

az ezredest ölte meg és később azt is beismerte, hogy a sofőrnek is ő volt a gyilkosa.

A tényállás kiderítése után még mindig hosszú ideig rejtély maradt a hatóságok előtt az, hogy mi indította ezt a jobb családból

származó fiatalembert a kettős, véres gyilkosságra. Végre kiderült ez is. A fiatalember, aki a párisi műegyetem hallgatója volt, az egyik diákbálon a pénztárt kezelte és a bevételből

hétszáz frankot elcsikkasztott.

Ezt a pénzt mindendron visszaakarta szerezni és azért határozta el magát arra, hogy a sofőrt megölje. Ki is rabolta áldozatát,

azonban csak 600 frankot talált nála,

amiből a csikkasztást nem fedezhette.

Most további bűncselekményre

Európa szenzációja a japán
énekesnő

Hatsue Yuasa

határozta el magát. Feltűnt a Cherbourg-párisi expresszre és megtámadta az ezredest, aki egyedül ült a ülésében.

Izgatottságában nem találta el közvetlen közelről sem áldozatát és

hatalvetű revolverének minden golyóját ki kellett lőnie, míg végre a hetedik végzett az ezredessel.

A revolverlövésére azonban figyelmesek lettek az utasok, úgy, hogy a gyilkosnak nem is maradt ideje áldozatát kifosztani.

Hétszáz frankot elcsikkasztott a teljes sebességgel robogó vonatból, lábát törté és elveszítette az eszméletét.

A nyomozás alkalmával a rendőrségnek az a gyanúja támadt, hogy a fiatalember nem épelméjű és ezért hónapokon át elmeorvosi megfigyelés alatt is tartották. A szakértők azonban csak azt állapították meg, hogy

korlátolt beszámíthatósága.

A legártózkodóbb életmódot folytató, szigorúan antialkoholista volt, nem dohányzott, nem evett húst és valószínnel szerete-

si életet élt. Emellett azonban elmebetegséget nem lehetett rajta konstatálni.

A párisi esküdszék tegnap tartotta meg a kettős gyilkossággal vádolt fiatalember büntügyében a tárgyalást, amelyet azonban

el kellett halasztani.

Az utolsó pillanatban újabb kétségek merültek fel a vádlott beszámíthatóságával szemben és a bíróság úgy találta, hogy a fiatalember

mégis elmebeteg.

Újabb orvosi megfigyelésnek fogják alávetni s csak azután fognak határozni a sorsa felett.

~~~~~

A szegényeket gyorssegélyben részesítő bizottság fölkéri a nemesszivű adakozókat, hogy rendszeresített elosztás végett adományaitak elismervény ellenében az Alexandri (Teleki)-utca 3. sz. alatt levő központi irodába küldjék. A Horváth elnök.

Német, olasz és japán műsorral
lép fel

Hatsue Yuasa

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Péntek: Templom egere. B bérlet. Sorozatszám 26.

Szombat délután 4 órákor: Szombatesti hölgy.

Szombat este: Templom egere. C bérlet. Sorozatszám 28.

Vasárnap délután 3 órákor: Mesék az írógepről. Sorozat szám 29.

Vasárnap délután 6 órákor: Oroszország. Sorozatszám 30.

Vasárnap este fél 9 órákor: Cirkuszhercegnő. Sorozatszám 31.

— A Templom egere sikere. Fodor László vigjáték újdonságát választotta meg a színház, amit mutat a darab bemutatójának sikere. Unnepléssel fogadta a közönség ezt a kedves meséjű, szellemes vigjátékot és jól mulatott annak minden jelenetén. Úgy látszik, hogy ennek a darabnak a sikere biztosítva van. A Templom egere műsoron lesz ma este is B és holnap este C bérletben.

— A Szombatesti hölgy, mérsékelt helyárrakkal. Ez a szellemes és mulattató vigjáték lesz műsoron szombaton délután 4 órákor, mérsékelt helyárrakkal. A címszerző Kaszab Annával.

— Vasárnap délután két előadás. Mérsékelt helyárrakkal két előadás lesz vasárnap délután a színházban. Három órákor a Mesék az írógepről című operett újdonság kerül előadásra s utána délután 6 órai kezdettel az Oroszország című látványos drámát játssza a próbái együttes.

— A Cirkuszhercegnő repriz. Kálmán Imre világhírű operettje a múlt évi szezon sláger újdonsága, kerül reprizre vasárnap este a színházban. Ennek a darabnak a múlt évben is óriási sikere volt s a mostani repriz iránt már nagy az érdeklődés.

Mozgósínházak műsora

Apollo-Filmszínház

Ma, pénteken utoljára
5, 7 és 9 órákor

Lovag, vagy bandita?

Romantikus
kalandortörténet 8 felvonásban
A főszerepekben:
Sandra Milovanoff, Maurice Schütz

Holnap először

Don Quixote Pat és Potachonnal

Filmpalace

Sas-palota

Ma utoljára
5, 7 és 9 órákor

M. Herzog híres regénye Hat Wischottens lu

8 felvonásban

A főszerepekben: Harry Liedtke,
Hollay Kamilla és Erika Gläser
Az új Filmpalace hirdóban lát-
ható egy csapat, amely 29 óv óta
először győz

Holnap először

Tingli-Tangli

Dolly Davies és Igó Gyula

Heyman-Szinkör

Ma
utoljára!

Cigány- báró

Lya Mara — Verebes Ernő
A táncokat Lendvay Böske
mutatja be

Jön: Jön

Harry Piel jubiláris filmje A nagy Barré-cir- kusz titka

Nagyvárad szive csodákat mivest...

Craciun tanácsos kétszáz személyes otthont tervez a szegényeknek, ahol ellátást, lakást és munkát is kaphatnának.

Minden dicsőretet megérdemelt Craciun tanácsos, aki nek a lelkesége hozta össze azt a nagyarányú segélyakciót, amely teljes sikerrel igyekszik enyhíteni a már-már kiméletlenségében minden emberi képzeletet felülmúló nyomort.

Jelenleg három melegező áll a legszegényebbek rendelkezésére és ezekben a melegezőkben rendes meleg ételt is kapnak azok, akik kiéhezve, öszszegémberegetten heverték vackaikon.

A társadalom szive, a nagyváradai emberek szive csodákat mivest,

bőségesen érkeznek az adományok ahhoz, hogy ne maradjon éhes száj ebben a városban, a proletarok proletárjai nincsenek többé kitéve az éhenhalás veszedelmének. — Csak most már tartunk ki és ne hagyjuk kialudni az akciót.

Momentán pénzsegélyek és kenyér, husadományok egyformán szépen folynak be a városhoz és Deutsch posztókereskedő melegezőjébe, a házról-házra járók is eredménnyel végzik járatásos önkéntes feladatukat.

Meg van és íleg meg lesz a kontroll is ahhoz, hogy a szegénység notóriusai, a fogalkozásszerű keregetők ne használják ki az occasiót, ne rendezhessenek be maguknak eldorádót, egyszerre 3-4 helyen is jelenkezve. Beszélünk Craciun tanácsossal, aki kijelentette, hogy

karnettek készített minden jelentkező szegény számára s ezeken a karnettekben felsorolják, hogy már milyen adományokban részesült annak birtokosa.

Ez főleg a pénzsegélyezésnél fontos, de arra is jó és szükséges, hogy az ételkiosztásoknál a szemérmesek ne maradjanak hátrányban.

Craciun tanácsos különben azzal a tervvel foglalkozik, hogy a régi garasos hidnál lévő hatalmas épületben, amely a tervezett céra kiválóan alkalmas,

népszállót rendez be legalább 200 ágygal.

Akik azonban itt akarnak meghúzódni, azoknak dolgozniok is fog kelleni, a fűtött lakás, meleg étkezés és némi munkadíj ellenében. Kosárfonás, tollfosztás, gyékényszőnyeg készítés, ez volna a munkarend és alkalmi munkákra kérhetne ki a közönség innen megfelelő embereket. A terv nagyon életrevaló, csak helyeselnünk

lehet és ami szintén fő, különösen alkalmas arra, hogy az érdemetlen munkakerülés koldu-

saitól megszabaduljon a város. Mert aki csak egy kicsit munkaképes, az itt elhelyezhető, viszont a munkaképtelenekeket nem kötelezik semmiféle dolog elvégzésére. Így a munkaképesek üzemben tartásával az intézmény fenntartása részben biztosítva volna, a másik rész fedezésére a várostól kér elfogadható összeget az ügybuzgó tanácsos.

Egy történelmi bankett

A francia külügyminiszter, mint a párisi német nagykövet vendége

— Az Estilap eredeti távirata —

Párisból jelentik: Aristide Briand, Franciaország külügyminisztere résztvett azon a banketten, amelyet von Hoesch párisi német nagykövet a nagykövetség palotájában dr Wirth volt német kancellár tiszteletére adott

Briand déli 1 órakor érkezett Philippe Berthelot kíséretében és von Hoesch nagykövet, dr Wirth és a nagykövetség személyzete fogadta.

Résztvettek még a banketten Buisson, a francia kamara elnöke, Herriot Leignes és Bokanovski miniszterek, Léon Blum, a francia szocialista párt vezére, Jules Cambon és Charles Laurent, Franciaország volt nagykövetei Berlinben, dr Grünberger párisi osz-

trák követ és még több francia előkelőség.

A bankett során Briand nagyon szívélyesen elbeszélgetett a jelenlévőkkel és délutáni 3 óráig maradt ott.

Ez a bankett valósággal történelmi jelentőségű. Ugyanis

a háboru óta ez az első eset, hogy egy francia külügyminiszter látogatást tesz a német nagykövetségen.

A párisi német nagykövetségén utoljára 1914 áprilisban, — tehát három hónappal a világháboru előtt — volt hasonló fogadtatás. Akkor von Schoen nagykövet adott bankettet a francia köztársaság elnökének tiszteletére, aki nem volt más, mint Raymond Poincaré, a jelenlegi miniszterelnök.

Öngyilkos lett egy bukaresti diák

— Bukaresti tud. távirata —

Tegnap öngyilkos lett Bukarestben Dumitru Bondescu, másodéves orvostanhallgató, akit tanárai törekvő, szorgalmas diáknak ismer-tek.

Bondescu résztvett a nagyváradai diákkongresszuson és, amikor innen visszautazott Bukarestbe,

többedmagával 5 is egy éjszákára a Malmaison kaszárnyába került.

Rendes lakása egy diákköthetben volt, amikor azonban a kaszárnyából kiszabadult, egy Bukarestben lakó nagybátyjához költözött.

Tegnap délután egyedül volt a szobájában, amikor rokonai hatalmas dörrenést hallottak onnan. — Berohantak a szobába és Bondescut a padlón találták,

jobb halántékából patakozott a vér, mellette egy revolver fektűt.

Pár perc múlva a fiatal diák meghalt. Az asztalon lezárt birték, benne a bukaresti vezetőügyészhez címzett levél.

A holttestet beszállították a törvényszéki orvostani intézeibe, az ügyészség pedig megkezdte a vizsgálatot, hogy felderítse az öngyilkosság okát.

Elysee-palota

CHANG

a dzsungelék királya

Elharácsoltszázmillióos örökség története

Egy árva és egy árvaszéki elnök az áldozatok

Nemcsak az erdélyi lapok foglalkoznak a temesvári Juhos-féle botrányos vagyonpörrel, amelyben egész sereg

magasállású urat, közöttük Varjassy Lajost, a volt aradi kormány miniszterét is letartóztatták.

Az előzményekhez tartozik, hogy az örökhagyó Juhos Gyula egy temesvári nábob volt, aki egy kiskoru leányt és feleséget hagyott hátra. Özv. Juhos Gyuláné özv. gróf Bethlen Istvánnak volt a lánya és az özvegy rendkívül költséges életmódjával

veszélybe sodorta a kiskoru Juhos Eszter többszázmillió lej értékű vagyonát.

Mikor már alig volt valami megmenthető, közbelépett az árvaszéki és dr Méray Gábor temesvári árvaszéki elnök egy tervezetet dolgozott ki, amely

még mindig 17 millió lej értékű ingatlant és ingóságot biztosított volna a kifosztott árvának.

Az árvaszék közbelépése már későn érkezett és nem lehetett elkerülni a botrányt.

A bíróság letartóztatta özv.

Juhos Gyulánét ügyvédjel-vel együtt

és ártatlanul börtönbe került dr Méray Gábor árvaszéki elnök is. Azóta a vizsgálat lefolyt és

anélkül végződött be, hogy a bünyös könnyelműség felidézött bíróság elé lehetett volna állítani.

Dr Méray Gábort ártatlansága beígazolódása után szintén szabadlábra helyezték és az egész feledésnek indult Juhos örökösödési ügy most azzal nyert aktualitást, hogy dr Méray Gábor kilincsel az állam minden fórumánál, hogy rehabilitálják és adjanak neki új állást, vagy nyugdíjat. Családos ember, aki évtizedeket töltött állami szolgálatban. Dr Méray Gábor, miután senkitől pártfogást nem kapott, esetéről hosszú beadványt készített és elküldötte a legfelsőbb Semmitőszéknek.

Cigánybáró ma utójára !!

Elysee-Palota

(Katholikus Körben)

Szombaton 3, 5 órakor

Changó

A dzsungel éposza

Főszerepben:

300 elefánt

A legizgalmasabb állatfilm

A dzsungel megmozdulása az ember ellen

Egy nagyváradi gyárban a munkások részesevést kapnak a tisztia jövedelemből

Néhány év múlva saját házikója lesz minden munkásnak?

A nagyváradi Munkáügyi felügyelőséghez nemrégiben egy följelentés érkezett a Carmen-féle cipőgyár igazgatósága ellen. A följelentés szerint a cipőgyár igazgatósága meg nem engedett eszközökkel akarta volna kényszeríteni a gyár személyzetének egy részét arra, hogy a Munkások egységes blokkjából lépjen át a mérsékeltobb szociáldemokrata frakcióba. A gyárnak közel 350 munkásból mintegy kétszázán tartoznak az egységes blokk szakszervezetéhez, míg a többi az amsterdami alapon álló szociáldemokratákhoz csatlakozott.

A panaszt a Munkáügyi felügyelőség természetesen vizsgálat tárgyává tette a bizottság szállt ki a gyártelepre a följelentés adatainak a tisztázására. A gyár igazgatósága igazolta magát. A munkások masszájának öt bizalmi ember irásbeli nyilatkozatot tett arról, hogy az igazgatóság semmiféle pressziót a munkásokra nem tett.

De valami mégis történt a Carmen cipőgyárban.

A gyár vezérigazgatója, Steiner Jenő, aki valamikor szintén tagja volt a szociáldemokrata pártnak, ma is tanujelét adta szociális gondolkodásmódjának s egyuttal a munkásszervezetek belső életével való ismerettségének. A munkásokkal való rokonszenvét és a szakszervezetek taktikája elleni védekezést mindenestre Romániában egész szokatlan módon egyeztetette össze.

A munkás bizalmiak ártatlansági bizonyítványa nyilvánvalóvá teszi, hogy Steiner Jenő nem gyakorlati kényszerítő mozdulatokat, de hogy a vezérigazgató az esetleges sztrájkok problémájával behatóan foglalkozott s hogy a munkások különböző pártokhoz való tartozása gondokat okozott, erre látszik vallani a nyugati nagyiparosok mintájára behozott reform, amellyel pár nappal ezelőtt lepte meg a gyár munkásait.

Egyik délelőtt az igazgatóság gyűlésre hívta össze azokat a munkásokat, akik öt évtől két évig terjedő idő óta munkásai a Carmen cipőgyárnak. Százharminc munkás jelent meg, akik előtt Steiner vezérigazgató kijelentette, hogy mindannyian, akiket meghívtak, ettől az évtől fogva tíz százaléknyi részesevést jutnak a vállalat tisztia jövedelméből.

Minden évvégi zárlatnál a nettó bevétel tíz százalékát egy munkásalapítvány címén külön könyvvéllel és ezt a munkásokból választott bizottság ellenőrzi. Az igazgatóság célja az, hogy minden munkás néhány év múlva a saját házában lakjon. A jövedelemben nemcsak a régi munkások, hanem a régi tisztviselők és mesterek is egyenlően részesülnek. Miután a munkásság ilyen körülmények között szorosabb kötelékbe jutott a gyárral, autonómiát is élvez és a maga választott külön vezetőség közvetlen hatásköre alá tartozik.

Steiner vezérigazgató szavait nagy megindultsággal fogadták, ami érthető is, hiszen az örökseben, a munkásság sanyaru helyzetén egy kis flastrom is vigasztal. De mi ez a csöpp tapasz? A

Carmen cipőgyár alkalmazottai nagyobb munkakedvvel dolgoznak, hűségesebbek a géphez, — amely mellett robotolnak és jobban ragaszkodnak a főnökökhöz, akik biztosítani szeretnék az ő jövőjüket. De a többiek? A kék

zubbonyosok százozrai? A kik reménytelenül hűek a géphez, vigasztalanul ragaszkodók és a legnagyobb munkakedvvel dolgoznak a mindennapi betevő falatért. Ki gondoskodik arról, hogy a holnapjuk is biztosítva legyen?

Régi magyar emlékek a párisi Cluny-muzeumban

(Párisi munkatársunktól.) A latin negyedben, Páris közepén félig rombadőlt épület. Kívül úgy fest rácsos, gótives ablakaival, mint egy középkori kolostor vagy börtön az inkvizíció-idejéből. Ez a Musée de Cluny, amit még Julianus császár, az apostata építtett ezelőtt 1800 évvel és ez volt a rómaiak idejében a híres párisi fürdő. Később, hagyták lassan leállni a köveket, a palota boomlott. Majd gót stílusban restaurálták s most megfeketedett kövei között a középkor kincseit őrzik, amelyek régiségüknél és ritkaságuknál fogva mesebeli értékek.

Járom a termeket keresztül-keresztül. Minden sarokban valami leírhatatlan szomorúság. A halálos szürkéséget még növeli a páncélok és fegyverek semmitmondó szintelensége és szinte kétségbeesve keresek egy vidámabb foltot, ami leköszön.

Egy felírás: Tizenhatodik századbeli aranytárgyak. Ez az; nézzük meg. Csillogó csecsebecsék hatalmas vitrinekben: aranytálak, gyertyatartók, gyűrűk, serlegék. Egy kehely alatt a magyarozó írás: Zrinyi Miklós szigetvári kapitány halála — Mort de Nicolas Zrinyi capitaine de Sigetwar. Ötvösmunka 1568-ból; báró Salamon de Rothschild hagyatéka. A serleg a legfinomabb ötvös műemkek. Zrinyi arcán az elszántság és a halálmegvetés csodálatos kifejezése. Ki tudja, milyen kalandos utakon jutott ez a kehely a muzeum csendjébe? Talán ez maga is egy történet, olyan mozgalmas és tragikus, mint azé, akit ábrázol.

Tovább egy vitrinben pecsét-nyomok: minden francia király pecsétje, a legvadabb frank fejedelemtől a gögös Napkirály csillogó nevéig. Megint meglátom egy táblácskán a szót: Hongrie. Nemes arany szelence, benne a pecsét, amelyekkel Ferdinánd aláírta a westfáliai békét, harminc évi vérfürdő után, miután a háboru felperzselte egész Európát Svédországtól Szciliáig.

Sápadt aranypénzek sorakoznak az üveg alatt. Abban az időben is mindent lehetett érte kapni: protekciót, sikert, talán boldogságot is. A gazdájuknak már a sírját sem tudják s ok itt vannak. Még sokezer év múlva is itt lesznek.

Meghal minden és elmúlik minden. A dics, a dal, a rang, a bér, De él az Arany és a Vér...

Itt van két pénzdarab nagyon messziről való. A Tisza partjáról: Bathányi gróf Arany dukátja. Egy másik pénzen nagy betűkkel: Carolus Bathianus Din. & Scm. Aurum. CCP. susc. Ez egy arany

tallér. Ki tudja mit vett érte a gróf Párisban?

A muzeumnak a legcsodálatraemléttőbb tárgya is magyarokkal van kapcsolatban. Egy sok figurából álló szoborkép, mely a Napkeleti királyokat ábrázolja, amint ajándékot hoznak a gyermek Jézusnak. Minden alak mintegy 25 cm. magas, de pompás öltözékben. A három királyok ruhája igazgyöngyökkel és súlyos drága kövekkel díszítve. Mária és József

Öngyilkos lett egy emigráns kozák, mert nem láthatta többé Oroszországot

Egy revolverlövés csattant el Újvidéken. A Srpski Kralj szállodában elbucszott az élettől egy orosz emigráns, aki nem bírta elviselni a honvágygal járó fájdalmakat. Visszavagyódott hőmezős hazájába, ahol valamikor jobb napokat látott, s ahol a sors nem bánt el olyan kegyetlenül vele, mint az emigrációban.

Vasárnap este Koseljnikov Aleksza orosz emigráns tért be a Srpski Kralj szállodába, ahol szobát kért. A vendég előzőleg megvacsorázott, majd lefeküdt. Másnap reggel 6 óra felé revolvercsattanás hangzott el a kettes számú szobából. A személyzet ijedten szaladt össze s a helyszínen megjelent rendőri bizottság lakatosall nyitatta fel az ajtót, majd a szobába nyomult, ahol Koseljnikov Aleksza átlépett mellet az ágyban fekvő, mellette még füstölő revolver, sebéből hatalmas sugárban patakzott a vér.

A szobában egy bucsulevelet talált a rendőri bizottság, amelyet Koseljnikov közvetlenül tette elkövetése előtt írt s amelyben megindító szavakkal bucsuzik az élettől. A levél a következő feliratot viseli:

Utolsó perccim
1928. január hó 19-én.

Azután a következőket írja a szerencsétlen ember:

Nem bírom már az élet terheit viselni, mert nincs reményem, hogy valaha is visszatérhessek drága hazamba. Úgy éltünk ott, mint sehol a világon s a szívem összeszorul annak a gondolatára, hogy sohasem láthatom többé Oroszországot. Kinöz a rettenetes honvágy s szinte belehalok a fájdalomba. Nem! Nem! Nem bírom tovább! Itt nem úgy bánunk velünk, mint emberekkel s az életünk olyan

fejű körül csillogó aranyglória. A háttérben hegy, amelyről paraszokok s pásztorok jönnek le. A szobor mellett tábla: ajándékozta Savoyai Eugén, a párisi érseknek. Buda felszabadítása örömére. Hát mégis eljutott a hír Párisba is, hogy Buda felszabadult?

Nem messze a kijárattól kis szobácskában leltém meg a legbájosabb emléket, ami magyar földről jött: Üveg alatt van rendezve sok-sok pár régi cipő, a 14-től a 18-ik századig. Apró bál cipő kék selyemből himzésekkel és gyöngyökkel. És a francia királynők bál cipelléi között egy kis apró világoskék topánka; alatta: Aranyossy Julia testőrtisztné bál cipője 1736-ból. Mellette a Lezinska Máriaé, a XV-ik Lajos feleségéé és a másik oldalon a duchesse de Polignac-é, aki Mária Antoniette legbelsőbb barátója volt. Jó társaságban van a kis magyar asszonyka pillangós bál cipellője...

Milyen szépen megfér lám a Zrinyi pohár, a francia Bayard karfogantyuja mellett a Battyányi tallér a Lajos aranyak között és a kis selyemcipő a királynék topánkáival egy sorban. Ha a népek ilyen csendben és ilyen igénytelenül maradnának egymás mellett, ágyuk és tankok, mind a muzeumba kerülnének...

Klein László.

mint a napsugártól olvadozó gyertya. Kedves barátaim, hocsásatok meg, ha valaha megsértettelek titeket. Utolsó főhászom hozzátok s hazámhoz száll: Isten veled drága, szép hazám! Isten veletek szüleim, testvéreim és barátaim! Koseljnikov Aleksza, orosz kozák.

Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlen kozák felépüléséhez kevés a remény.

Vasárnap délelőtt
11 órakor
**nagy matiné a
Filmpalaceban**
Műsor:
1. **Donelly grófnő**
Henny Portennel
2. **Borzalmas
vendégek**
Barbara la Marr
Minden néző egy képeslapot kap ajándékba

Szövetek, vásznak, sifonok, damaszt- és kelemenyeáruk legjobb minőségben, eredeti gyári áron, kedvezményes fizetési feltételekkel csakis
TEXTIL CENTRALA
gyári lerakatban
Bul. Reg. Ferdinand 18.

ELYSEE-PALOTA

Vasárnap délelőtt
11 órakor

nagy matiné
Gyimesi vadvirág

Énekbetéttel
Galambos kabarészámokkal

„CHANG“ dzsugel-film,

x Paris Chic legújabb száma
tele tavaszi divat creatiókkal,
megérkezett a Hegedűs Hírlap-
irodába, ára 125 lei.

A matiné királya

Vasárnap délelőtt
11 órakor

a Heyman szinkörben

Klu-Klux-Klan**„CHANG“ a hatalmas elefánt!**

Autó-javítást, alkatrészeket gyárt
niklelez, zománcoz, esztérgál
a **Galvanopol**

JAKOBOVITS NÁNDOR
Sztaroveszky-utca 12. sz.

* Tudja mi a KLU-KLUX-
KLAN? Nézze meg a Heyman
Szinkör vasárnapi matinéjén!

* Megnyit a harmadik mele-
gedő. A város immár a harma-
dik melegedőt is megnyitotta.
Ugy a velencei, mint a köz-
tisztasági üzem mellett levő
melegedőt főzésre is beren-
dezték. Kéri mindazokat,
akik ígértek, és akik még adni
akarnak, hogy adományait
(főzni valót) minél sürgősebben
elküldeni sziveskedjenek az
Alexandri (Teleki)-utca 3. —
(Városi könyvtár) alatti rak-
tárába, ahonnan elkészítés vé-
gett a melegedőknek kiosztják.

* Czigánybáró ma utoljára
azoknak, akik még nem néz-
hették meg.

Hotel Viktoria

x Uj cipő divatlap „La
Chaussure“ 1928 érkezett a
Hegedűs Hírlapirodába, ára 360
lei.

„CHANG“ AZ ELYSÉE-BEN!

x Carneval albumok, tele öt-
letesnél-ötletesebb jelmezek-
kel, megérkeztek a Hegedűs
Hírlapirodába.

* Ma a Czigánybáró bucsu-
előadása a Heyman Szinkörbe.

„CHANG“ AZ ELYSÉE-BEN!

x Chic Parisien tavaszi
száma kapható a Hegedűs
Hírlapirodában, Ára 220 lei.

Mi újság?**Az élő halott**

Fiatalon indult el hazulról és miután hozzátartozói
mint halottat megsiratták, aggastyánként tért haza

— Az Estilap eredeti távirata —

A bánáti Stájerlak egyik házá-
ba beállított egy megfőrt, beteges
férfi és halkhangú köszönés után
kijelentette:

— Kedves szüleim, hát nem
ismertek meg? Én vagyok a
fiatok, Szendferszky Nándor.

A háziasszony szemében könny
jelent meg és a fejét ingatta. Öreg
párja pedig busan kijelentette:

— A mi fiunk 1914 szeptem-
ber 11-én a Nikolajev mel-
letti csatában eltűnt. Később
hivatalosan halottnak nyilvá-
nitották, mert tanuk jelent-
keztek, ezredtársai, akik lát-
ták, amikor elesett.

A vándor megkapaszkodott az
ajtófélfába és újra erősítgette:

— És mégis én vagyok a
fiatok, Szendferszky Nándor.

A szülő mindig bizik, a szülő
mindig remél és a szülő mindig
hajlandó hinni a csudákban. És
felcsillogott szemükben a boldog-
ság: hátha mégis a mi fiunk ez,
hátha tévedtek azok, akik elesni
látták! Leültették, megvendégel-
ték. A messziről jött ember az-
után előszedte igazolványait, me-
lyekből

kétséget kizárólag kiderült,
hogy tényleg a halottnak nyil-
vánított Szendferszky Nándor.

1914 július 27-én, amikor a moz-
gósítást elrendelték, a husz éves
Szendferszky Nándor, aki a sel-
mebányai erdészeti főiskola nall-
gatója volt, mint tüzérszállós vo-
nult a háborúba. Szeptember
11-én a nikolajevi csatában súlyo-
san megsebesült és orosz fogságba
került. Hónapokig feküdt betegen
a moszkvai kórházban és mint lá-
badozó Szibériába került.

Mikor irni tudott, irt is haza.
Azonban egyszer sem kapott
választ. Idehaza sem kapták
meg az ő írásait.

Szibériában különböző kalandok-
kon ment keresztül, majd később
belépett a fehér gárdába és a bol-
sevisták ellen harcolt. Évek mu-
tán sikerült neki átszökni Kínába.
Ott a legkülönbözőbb foglalkozá-
sokat űzte, hogy megélhessen. —
Volt számtanár, színész, pincér,
szobafestő, utcaseprő, bűvész, ke-
reskedő és tíz esztendő alatt még
különböző hetvenféle foglalkozása
volt. Kínában évek óta állandó
zavargások voltak, melyek arra
kényszerítették, hogy folyton vál-
toztassa tartózkodási helyét. Két
esztendő előtt annyira elfogta a
honnágy, hogy elhatározta, haza-
tér. Kimondhatatlan szenvedések,
nélkülözések és fáradalmak árán

sikerült neki hazatérni. Az ut leg-
nagyobb részét gyalog tette meg.
Fiatalon indult el hazulról és har-
mincnégy éves korában, mint agg-
érkezett vissza. A szülők meglet-
ték a hatóságok előtt a lépéseket
a holtánnyilváníttás érvénytelení-
tésére.

* A prefektus — a charleston
ellen. Bukarestből jelentik: A jassii
megyei prefekturára különböző
helyiségekből olyan jelentések ér-
keztek, hogy a charleston-láz na-
gyon elharapódzott a tanítók kö-
rében. Ezért a prefektus körrende-
letet adott ki, amelyben a tanító-
kat eltiltja a charlestonozástól.

* Harry Piel a Nagy cir-
kusba.

* Dr Bucico Korioláné le-
mondott a Mircea-Egylet elnöksé-
géről. A Mircea csecse-növendő
egyesület legutóbbi közgyűlésén
Bucico Koriolán dr volt polgár-
mester neje, betegeskedése miatt
lemondott elnöki tisztéről. — Dr
Buciconé csodálatos rajongásai
küzdött az intézmény fejlesztésé-
ért, szinte a semmiből egymaga
teremtette meg. Nem volt olyan
nap, amikor meg ne látogatta vol-
na a szegény kis gyerekeket. Tá-
vozásával szinte pótolhatatlannak
látásó irt hagy maga után. Az
egylet közgyűlése dr Buciconé ér-
dekeit jegyzőkönyvben örököltette
meg és utódjául Egry Gergely dr
polgármester nejét választotta.

* Nagy Barre cirkus, na-
gyobb, mint gondolja.

* Titokzatos merénylet vas-
uti hid ellen. Bukaresti tudó-
sitónk táviratozza: A moldo-
vai Ungheni és Petresti közt
három egyén megkísérelte
egy vasuti hid szétbontását. A
tettesek közül kettőt elfogott a
csendőrség. A nyomozás
folyik.

* Pat és Patachont feltartózt-
tatták a határon. A román hat-
árrendőrség letartóztatásba
helyezte e két kiváló dán-
komikust. Hogy mi adott erre
okot, nem tudjuk, részletek
hiányoznak még.

* Munkáshírek. Az építő-
munkások (kőművesek, ácsok,
szobafestők, mázolók és ké-
ményseprők) f. hó 22-én d. e.
10 órakor tartják rendes évi
közgyűlésüket a Pável-utca 21.
szám alatti Munkás-Otthon-
ban. A nyomdai munkások f.
hó 22-én d. e. 10 órai kezdettel
közgyűlést tartanak a Guten-
berg Otthonban. — A könyv-
kötő munkások f. hó 22-én d. e.
10 órakor tartják évi közgyűlé-
süket a Pável-utca 21. szám
alatti Munkás-Otthonban.

A „Chang“-hoz jegyet elővé-
telben váltson!

Zürichi nyitása

BUKARESTI 320. —

Berlin	1237
New-York	5190
Budapest	9075
Prága	15385
Bécs	7315
Páris	2040
London	2532
Milano	2745

* Olcsóbb a pénz — Fran-
ciaországban. Párisból jele-
tik: A francia jegybank a le-
számítási kamatlatát négy
százalékról három és félre,
lombard kamatlatát pedig
hatról öt és félre szállította le.

„CHANG“ AZ ELYSÉE-BEN!

* A Misrahi Erdélyrészi Ká-
pontja ezúton értesíti tagjait, hogy
helyi csoportjának helyiségét
Piata Unirii (Szent László-tér)
sz. Kovács-féle házba helyezte.
A szokásos szombat reggeli imé-
kozások ezentúl ebben a helyi-
gekben történnek, és pedig po-
tosan reggel fél 9 órakor, mel-
hez ezúton is meghívja úgy tagja-
mint az érdeklődőket a Misrahi
Erdélyrészi Központ vezetőségé-
re.

Siessen jegyet venni CHAN-
hoz!

* A válság öngyilkosságba
getett egy bankárt. Bukarestből
jelentik: Focsaniban Kirmayer
ves bankár tegnap golyót öpít
szívébe. A dúsgazdagnak ism-
ert embert anyagi zavarok léstett
erre a végső lépésre. Allap-
rendkívül súlyos.

Mindenkinek látni kell
„CHANG“-ot!

* Az adófellevitel bi-
ságok február elsején kez-
nek dolgozni. Tárnyalni
ják mindazokat a fellebbezé-
ket, amelyet az ideai adóki-
tés ellen adtak be, a mult
ből eldöntetlenül maradt, va-
mint a legelső semmitől
által újra tárgyalni rendelt
lebbezéseket. A kincstár
pénzügyigazgató fogja ké-
selni. Egy-egy bizottság
naponta legalább 30 felleb-
zést kell elintéznie.

* A CFR. összes vonal-
jegyeket, valamint a háló-
csikra jegyeket Nagyvárad
egyedül és kizárólag a Né-
zetközi Hálókocsi Társasá-
nagyvárad fiókja (Hegedűs
Hírlapiroda) árusít.

x Orosz, spanyol, fran-
népdalok a lejobb leté-
kaphatók a Hegedűs Hírlap-
iroda zeneműosztályában.

x Dalok, táncok, kuplék
és a régebbiek is kaphatók
Hegedűs Hírlapiroda zene-
osztályában.

x Amerikai — angol kotta-
újdonságok: Azok a tánc-
gyerek, amelyek Ameriká-
most népszerűek, nálunk
kaphatók. Hegedűs Hírlap-
iroda zeneműosztálya.

* Hencserek részletre Man-
ger kárpitosnál, Reg. Ferdinán-

x Minden operett-utdon-
raktáron van a Hegedűs
lapiroda zeneműosztályában

Pat és Patachon
Don Quijote
az Apollóban

A Templom egere

Fodor László új darabját hatalmas tetszéssel mutatta be tegnap a színház

Csütörtök este végre majdnem zsúfolásig teltek a széksorok a színházban; Fodor László, a dr. Szabó Juci szerzőjének egy 3 felvonásos vígjátékát mutatta be a társulat.

Fodor László vígjátéka a komoly kritikán kívül megérdemelt minden elismerést. Szellemes, fordulatos bon-motjai azok közül valók, amelyek még sokáig elszoktak átkulálni a társaságokban, mindig igazi derűt kelteve. Győzött a Templom egere a publikumnál, amely valóban nem akar semmi mást, csak szórakozni és ebben igaza is van. Fodor László tökéletesen a mának ir és levett minden nagyképűségét, mintha a társasággal zörgőre száradó babérszuszorokra reflektálna. Fodor mindig aktuális, mint egy hírköpi az újságban, az első cikk, aminek a címe hasábonsan van szedve; abban is van elérékenyülés, humor, napi portéka, amely addig, amíg olvassa, hangulatban tartja az embert. A Fodor aktualitása sem más, pajkos tavaszi szél, ami megcsiklandoz és nem megdöbbenítő, felelmes vihar, ami mint az erényt, kifordítja a nézők szeme előtt a hiába vergődő embert.

A Templom egere lehetne szociális dráma is, mert arról szól, hogy a templom egerei a drága kicisi, de szegény bakfisok, özvegyek és kispolgári lányok unnak a kirakatokból szemmel jóllakni és kapirgálnak az élet kapui előtt. Bebecsátást akarnak a templom egerei, mert fiatalok, mert szépek, mert édes pihék sinu'nak az ő nyakszírujára is. Fodor László egy báró banktelekhöz surrantat be egy ilyen kis egerecskét, Nagy Zsuzsannát és Nagy Zsuzsát, a második felvonásban Párisban van, mint személyi titkár és mindent elintéz, még a jelenlévő nőcskéket is, amíg az úrnők ur magánál a pénzügyminiszternél ebédel és olajtrószót alapít. Fodor László egerének sikerül, mert a 3-ik felvonás végére az eger herálja magát a lankánoki sziv páncéllkapuin és Nagy Zsuzsa sikerén bizonyosan összehattogtatják egészségét, fehér egérfogait a nézőtér mondain élet után vágyakozó nagyzsuzsái. Fodor László a legsikerültebb pesti szerzők egyike minden dramaturgiai tudományát felhasználja a filmcenario érdekében, amit a színpadra ír.

A nagyváradi előadás méltán keletett ekkora sikert. Nagyon jó estje volt Gál Pirinek, aki helyenként olyan igazán csengő hangokat szólaltatott meg, ami a nagyvárosi színésznőnek is becsületére válik, ha nem a rendező zűggeszciója hozza ki belőle. Visszatér Gál Pirinek éppen ez a rendezés hiányzik, aki egy kicsit lebecsülte a nézők előforduló túlzásokat. Nagyon elegáns, nyugodt és biztonságos érzést kiváltó volt a megjelölt Berengh játéka, aki ha még egy kicsivel elmélyültebben megalkozik szerepeivel, elsőrendű színésznővé válik. Sok egyszerűséget mutat a Kornaai játékaiban, de sohasem közönségnek játszon. Kovács jól megrajzolta az öreg gróf figuráját. Kertész Mancsi is jó volt és a passzív szerepében is segítette, hogy a Templom egere a jelek szerint közönség darab legyen Nagyváradon. (bl.)

Megoldódott a német birodalmi kormány válsága

Groener altábornagy — az új hadügyminiszter

— Az Estilap eredeti távirata —

Berlinből jelentik: A német birodalmi kormány válsága, amely napokon át izgalomban tartotta a kedélyeket, tegnap kibontakozásra talált. Tudvalevő, hogy a válságot a legfontosabb miniszteri tárcák egyikének, a hadügynek megüresedése okozta. Ugyanis dr. Gessler hadügyminiszter lemondott azért, mert nem tudta megakadályozni annak a botránynak az elajulását, amely azért tört ki, mert az egyik német hadihajó parancsnoka a fedélzeten katonai pompával fogadta Henrik porosz herceget.

Napokon át folytak a kombinációk, arról, ki legyen Gessler utóda, kinek a kezébe kerüljön a Reichswehr vezetése? Végre is, — mint a Wolf-ügynökség hivatalosan jelenti,

— tegnap Hindenburg birodalmi elnök

Groener altábornagyot nevezte ki hadügyminiszterré.

Groener altábornagy már a világháború végefele nevezetes szerepet játszott, mint a birodalom közéleti ügyeinek intőzője. Mérsékeltlen szabadelvű fellegősu ember és a köztársasági gondolat alapján áll.

Egyébként tegnap ült össze először — a karácsonyi szünet után — a birodalmi gyűlés. Az 1928. évi költségvetésről volt szó, amelyet dr. Köhler pénzügyminiszter vezetett be. Rámutatott arra, hogy legutóbbi beszámolója óta

a német közgazdasági élet hatalmas lendületet vett.

Az 1928. évi költségvetés az első, amely a Dawes-törvényből

follyó normális megterhelést tartalmazza és így új korszakot nyit a német pénzügyi politikában.

A rendes költségvetés 9356 millió, a rendkívüli pedig 146 millió márkát irányoz elő.

Ez az összeg 367 millióval meghaladja az előző évi költségvetést. Az állami igazgatás tiszta szükséglete

1.7 milliárdra apadt

és így joggal lehet a költségvetést takarékosnak nevezni. A jóvátételi kötelezettségek pedig 1928-ban

2.5 milliárdra rugnak,

amit a német közgazdaság most először fedez teljesen a maga erejéből. Az adótételeket semmi esetre sem fogják emelni.

Egry polgármester pesti utjáról távirati felvilágosítást kér Duca belügyminiszter

Egry Gergely dr polgármester budapesti utja felkeltette a belügyminiszter érdeklődését is, minden valószínűség szerint azok után, hogy egyes bukaresti sajtóorgánumok igen sokat foglalkoznak a polgármester budapesti szereplésével.

Dr. Egry Gergely, amint köztudomású, pusztán azért tett a magyar fővárosban látogatást, hogy egyes bankoknál eljárjon Nagyvárad békebeli tartozásainak visszafizetése ügyében. Dr. Egrynek azonban állítólag nem lett volna joga ahhoz a szolgálati rendszabályok szerint, hogy önkéntesen beavakozzék ebbe a kérdésbe, amelynek az elintézésére egyedül a diplomáciai ut hivatott. Ezért van szükség minden valószínűség szerint Duca belügyminiszternek kimérítő referátumra, ugyanis

a belügyminiszter táviratilag bekérte Egry polgármester budapesti utjának összes részleteit.

Nem tartják kizártnak, hogy nehézményezés alá esik az is, hogy dr. Egry, Erdélyi Miklós szinagagatónak is segítségére volt az ellene szóló vádak tisztázásában, inkább közvetett, mint közvetlen úton. Hiszen maga Egry polgármester egyetlen minisztériumba sem látogatott el Budapesten és idehaza adott nyilatkozatában is kijelentette, hogy ő maga az Erdélyi igazgató tisztázására

indított akcióban

nem vett részt,

csak a vele együttlevő urak elbeszéléseiből tudja, hogy a magyar minisztériumokban több váradi ur előtt bebizonyítást nyert, az, hogy Erdélyi szinagagató magyar szubvenciót nem kért és nem kapott. A

dr. Egry Gergely ellen megindított vizsgálat mindenestre rendkívüli érdeklődést kelt Nagyváradon.

Az egész ügy háttere nyilvánvalóan nem más, mint egyik bukaresti szélsőséges sovíniszta lap kampánya Egry dr. ellen.

Az új hercegprimás bevonulása Magyarországra

— Az Estilap eredeti távirata —

Budapestről jelentik: Serédy Jusztinián, Magyarország új hercegprimását, amint tegnap vonata Rómából Nagykanizsára ért, számos előkelőség és óriási tömeg fogadta. Leírhatatlanul lelkes és megható volt a fogadtatás Budapesten, ahol Sipőcz Jenő dr polgármester üdvözölte a főpapot. — Serédy Jusztinián hercegprimás válaszbeszédében a következőket mondotta:

— Tudom, hogy velem vannak

nemcsak a magyar katolikusok, hanem a más vallásnak is. Programom: Istennek adjuk meg, ami Istené, embereknek, felekezeteinknek ami az övék. Így lehet békeség. Az utolsó kilenc esztendőben a Szentszék volt az a hatalom, amely szeretettel fordult Magyarországra felé.

A hercegprimás ezután megáldotta a tömeget.

Győrben hasonló lelkes ünnepeléssel fogadták a hercegprimást.

kedéssel az utlevélkijárók ülzeimeinek akar véget vetni.

Váradi árfolyamok

Pengő	28.65
Csehekrona	4.85
Dinár	2.95
Schilling	23.07
Márka	39.—
Francia frank	6.50
Svájci frank	31.55
Lira	8.70
Dollár	163.25
Angol font	798.—

Sindicatul Spirteului Societate Anonimă, București

Értesítés

A Sindicatul Spirteului S. A. hivataiosan közhirre teszi, hogy a „Depozit Regional“-ok 1928 január 15-én működésüket megkezdik.

„A szesz italok készítése és forgalombahozatala körüli visszaélések meggátlására szóló törvény“ értelmében ezen időponttól kezdve élvezeti célokra szolgáló alkoholnak az eladása és forgalomba hozatala kizárólag csak a „Depozit Regional“-ok útján eszközölhető.

Ezen „Depozit Regional“-ok székhelyei Erdélyben:

Oradea	Oravița	Aiud
Beius	Lugoj	Turda
Salonta	Caransebes	Mercurea-Ciucului
Satu-Mare	Orșova	Gheorgheni
Baia-Mare	Dej	Odorheiu
Sigh.-Marmăției	Bistrița	Sighișoara
Carei-Mare	Reghin	Medias
Siml. Silv.	Tg.-Mureș	Sibiu
Arad	Cluj	Făgăraș
Timișoara	Huedin	Sft. Gheorghe
Deva	Diciosănmartin	Tg.-Săcuesc
Hafeg	Alba-Iulia	Brașov

A „Depozit Regional“-okból a szesz mennyiségek

csak aromatizálva és 30 százalékra diluálva kerülnek forgalomba.

A vásárolni szándékolt rachi ellenértéke a raktár pénztárába fizetendő be.

A „Regional Depozit“-ok 400 liternél kisebb mennyiséget nem adhatnak el.

Eladási árak a következők:

400 — 1000 literig	Lei 51.—	per liter	30° rachi
1001 — 1500	„ „	50°50	„ „ „ „
1501 — 2000	„ „	50.—	„ „ „ „
2001 — 5000	„ „	49°50	„ „ „ „
5001 — 7000	„ „	49.—	„ „ „ „
7001 — 10000	„ „	48°50	„ „ „ „
10000 literen felül	„ „	48.—	„ „ „ „

Ezen árak ab „Depozit Regional“ — mennyiségileg és minőségileg, a vevő hordójában átvéve, a szesz adót és „ad valorem“-et is beleértve — értendők.

București, 1928. január 15.

Sindicatul Spirteului
Societate Anonimă

APRÓHIRDETÉSEK

LAKÁS

TÖBB csinos egy ágyas butorozott szoba, központban azonnalra, fűtés és világítással együtt, havi 1500 leiert kiadó. Bővebbet a „Metropol“ szálloda portásánál. 3950

LAKASOKAT keresek lelépés-sel, magas bérral azonnalra vagy februárra vagy májusra. Bejelentéseket elfogadok és igyekszem azonnal jól kiadni. Weisz Gizi, Matei Basarab (Nyomda) utca 4. Telefon 10-22. 14

URIEMBERNEK központban butorozott szoba, fürdőszoba használattal, esetleg teljes ellátással azonnal kiadó. Cimet Hegyhirlapirodába kérek. 13

LAKASOK: négyszobás magánház. Háromszobás, fürdő, magánház 2 szobás, fürdő, gyönyörű 3 szobás központi lakás, több 1, 2, 3, 4, 5 szobásak vannak. Weisz Gizi, Matei Basarab (Nyomda) u. 4. Telefon 10-22. 15

ADÁS-VÉTEL

EGY nagy ebédő, argaman szőnyeg eladó. Cim: Moldova (Kálvária) utca 10. 1

JÓKARBAN levő ruhaszekrény megvételre keresetű. Lacó, I. C. Batianu (Szaniszló és Ferdinánd király (Rákóczi) ut sarki kioszk. 10

EGY jókarban levő összecsukható cselédágy, mely asztalnak is használható és egy asztal, olcsón eladó. Fáber, Astra (Gilányi) utca 21. szám. 18

ELADÓ Ferdinánd király (Rákóczi) uton 2 emeletes bérpalota, gyönyörű épület, csupa balkonos lakások, üzletek, 2 millió 300 ezer lei, előnyös fizetéssel. Weisz Gizi, Matei Basarab (Nyomda) utca 4. Telefon 10-22. 16

ALKALMAZÁS

BEJARÓ takarítónő ajánkozik. Dealului (Heltai) utca 5. 3

JOBB mindenest vagy szobalányt keresek azonnalra. Ferdinánd király (Rákóczi) ut 10. földszint balra 15. 17

AZONNALI felvételre keresünk perfect könyvelőnőt, ki a német, magyar levelezésben kellő gyakorlatlall rendelkezik. Ajánlatok: Bourne et Co. Avram Jancu (Kossuth) utca 16. küldendők. 32

JOBB mindenest, ki jól főz, hosszabb bizonyítvánnyal felvesz kis család. Zárda-utca 1. szám. emelet 1. (Kapucinus zárda mögött.) 970

ÓVADEKKEPES pénztárosnét keresek érték kezelésre. Cim: Hegedüs hirlapirodában. 12

INTELLIGENS asszony, háztartás vezetésére ajánkozik, egyedülálló vidéki urnához, vagy urhoz, „Szorgalmas“ jelégére címet kér a kiadóba.

ELVESZETT

AZ izraelita Nőgyelet teadélutánján elveszett egy négyszögletű aranymedaillon „1906 augusztus 23“ felirattal a fedőlapján. Megtaláló illő jutalomban részesül Wiené, Mária királyné (Béner) tér 3. szám. 18

PÉNZKÖLCSÖN

PÉNZKÖLCSÖNT nyújt kézi fedezetre egyezer leitől kezdődőleg Háztulajdonosok Bankja, Delavrancea (Ritoók Zsigmond)-utca 2. 3709

KÜLÖNFÉLÉK

IZLETES ebédkoszt kapható özv. Waldmannnál, Dorobantilor (Rulikovszky) ut 20. 4

MÜTEREM vagy műhelynek alkalmas tág, világos helyiség kiadó. Heyman szinkör udvarán 5

IRODANAK, raktárnak alkalmas különböző helyiségek kiadók a Heyman szinkör udvarin. 6

ADÓVALLOMASOKAT szabályszerűen kiállít nyug pénzügyi tisztviselő. Bratianu (Szaniszló) utca 29.

FIGYELEM! Hygienikus uri kiszolgálás. 1 borotválás 8, fésüléssel 10 lei, hajvágás géppel 10, frizurára 15 lei, gyermeknyírás 10 és 15 lei, bubi és eton hajvágás 15—20 lei. Elsőrendű szakmunka. Február 1-re elsőrendű szakmunkások felvételnek BAJTAY JÓZSEF uri és hölgyfodrász Tache Ionescu (Körös)-utca 3

Lábadozóknak, gyengélkedőknek, gyermekerosító és hízaló kurának közvetlen Angolországból

PRECK PREAN & Co
LONDON

márkájú friss töltött és töl-tetlen keksz érkezett.

Rapható

Aszódinál Sas-palota 3794

Eladó beköltözhető magánházak, jövedelmesez bérházak, szőlők, házhasználatok, öröklások.

Lakások, lakrészek közvetítés

„ARDEAL“ iroda főpostamellé

Fest. Tiszti
2 nap alatt
Kalinovcsán
a Sas alatt
Poz. 3816 Vasos

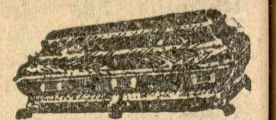
Karikagörög svájci karabeszorák nagyon olcsón kaphatók
URÁN-nál
Nic. Iorga (Zöldfa)-utca 8. szám

Valódi I-a alpacca evőeszközgyári lerakata

Kanál vagy villa lei 30.—
Kávéskanál lei 15.—
Ezüstfazon kanál vagy villa lei 45.—
patentkés lei 70.—
kávéskanál lei 25.—
Husvágógépek, zompadények stb. nagyengedménnyel

Stern vaskereskedő, Mihai Viteazul (Nagyipiac) tér 2. — Telefon 892.

„KEGYELET“

Sas-passagő és Reg. Ferdinánd-utca
Sonnenfeld Adolf-nyomda